

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Національного університету
«Львівська політехніка»

доц. І. В. Демидов
_____ 2021 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 12 фахового семінару кафедри політології та міжнародних відносин
Національного університету «Львівська політехніка» від 03 березня 2021 р.

1. ПРИСУТНІ: 17 із 17 педагогічних та 16 наукових працівників кафедри, а саме:

1. *Турчин Ярина Богданівна*, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних і соціальних наук, професор кафедри політології та міжнародних відносин, доктор політичних наук, професор;
2. *Луцишин Галина Іванівна*, завідувач кафедри, доктор політичних наук, професор;
3. *Бучин Микола Антонович*, професор кафедри, доктор політичних наук, доцент;
4. *Гетьманчук Микола Петрович*, професор кафедри, доктор історичних наук, професор;
5. *Хома Наталія Михайлівна*, професор кафедри, доктор політичних наук, доцент;
6. *Івасечко Ольга Ярославівна*, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент;
7. *Демчишак Руслан Богданович*, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент;
8. *Кукарцев Олег Вікторович*, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент;
9. *Тишкун Юрій Ярославович*, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент;
10. *Дорош Леся Олексіївна*, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент;
11. *Пасічний Роман Ярославович*, доцент кафедри, кандидат політичних наук;
12. *Ільницька Уляна Вікторівна*, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент;
13. *Цебенко Олег Олександрович*, асистент кафедри, кандидат політичних наук;
14. *Лопата Мар'ян Олегович*, асистент кафедри, кандидат політичних наук;
15. *Лукач Наталія Михайлівна*, асистент кафедри, кандидат політичних наук;
16. *Завада Ярина Ігорівна*, асистент кафедри, доктор філософії;
17. *Забавська Христина Юрійівна*, асистент кафедри.

На засіданні присутні аспіранти кафедри:

1. *Хар Оксана Юрійівна*;
2. *Стародуб Тарас Петрович*;
3. *Соколовський Олександр Богданович*.

На засідання запрошені:

1. **Климанська Лариса Дмитрівна**, професор Навчально-наукового інституту гуманітарних та соціальних наук, доктор політичних наук, професор Національного університету «Львівська політехніка»;
2. **Романюк Анатолій Семенович**, завідувач кафедри політології Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор політичних наук, професор.

З присутніх – 7 докторів наук та 10 кандидатів наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на засіданні – професор, доктор політичних наук, завідувач кафедри політології та міжнародних відносин Луцишин Г. І.

2. СЛУХАЛИ: Доповідь викладачки кафедри політології та національної безпеки Національного університету «Острозька академія», випускниці аспірантури 2020 року Балашової Оксани Володимирівни за матеріалами дисертації: «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)», представленої на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки).

Науковий керівник доктор політичних наук, професор Сидорук Тетяна Віталіївна.

Тему дисертації затверджено «24» листопада 2016 р. на засіданні Вченої ради Національного університету «Острозька академія», протокол № 6
Робота виконана на кафедрі міжнародних відносин Національного університету «Острозька академія».

По доповіді було задано 6 запитань, на які доповідач дала правильні та ґрунтовні відповіді.

Питання задавали:

- **Романюк Анатолій Семенович**, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Львівського національного університету імені Івана Франка;
- **Хома Наталія Михайлівна**, доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка»;
- **Дорош Леся Олексіївна**, кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка»;
- **Цебенко Олег Олександрович**, кандидат політичних наук, асистент кафедри політології та міжнародних відносин Національного університету «Львівська політехніка».

3. Виступи присутніх.

З оцінкою дисертації Балашової О.В. виступили рецензенти:

- **Бучин Микола Антонович**, професор кафедри політології та міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент;
- **Демчишак Руслан Богданович**, доцент кафедри політології та міжнародних відносин, кандидат політичних наук, доцент.

Дисертаційна робота Балашової О.В. є сучасним, оригінальним, комплексним дослідженням. Тема дисертації «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» є актуальною та диктованою перманентними труднощами консолідації партійної системи України.

Дисертаційна робота Балашової О.В. відповідає сучасним потребам вітчизняної політичної науки та практики та є міждисциплінарною.

Достовірність одержаних результатів підтверджує: теоретико-методологічна обґрунтованість вихідних положень дослідження; опрацювання значної кількості джерел; застосування сучасних наукових методів дослідження; апробація результатів та практичні висновки, репрезентовані дисертанткою.

При написанні роботи дисертантка використала низку підходів, для належного представлення методологічної основи дослідження, а саме неоінституційного, системного та структурно-функціонального принципів, як-от: об'єктивності та ідеологічної неупередженості й методів, з-поміж яких базовими є аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання, індексування, порівняння, прогнозування.

Аналіз змісту наукової роботи дисертантки на тему: «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» дає підстави стверджувати той факт, що в ній

Вперше:

- на засадах комплексного теоретико-методологічного підходу до вивчення партійних систем України і Польщі побудовано авторську дослідницьку модель для аналізу їх еволюції, яка включає індекс націоналізації, індекс електоральної волатильності та модель трикутника Нагаями у поєднанні з якісною інтерпретацією числових показників та дозволяє всебічно та аргументовано визначити особливості процесу еволюції партійних систем досліджуваних країн;

- на основі аналізу процесу еволюції досліджуваних партійних систем упродовж 1989–2019 рр. емпірично доведено домінування ситуативних та регіональних чинників структурування партійної системи України. Високі показники електоральної волатильності демонструють, що ситуативні орієнтири не загальнонаціонального характеру є пріоритетними як для політичних партій, так і населення. Тоді як показники націоналізації та аналіз конкурентного формату партійної системи України показують, що регіональні шаблони електоральної поведінки відмінні від узагальненого всенационального зразка, що є свідченням значної (а подекуди і визначальної) ролі регіональних чинників розвитку;

- з'ясовано, що «гра за правилами» у чітко визначеному партійному форматі слугує стримувальним компонентом для девіантних проявів на рівні окремих елементів системи. У польському зразку система є сильною, яка узгоджує та стандартизує поведінку її компонентів, а в українському – система слабка, що дозволяє окремим гравцям змінювати правила електоральної гри залежно від власних амбіцій та прагматичних пріоритетів. В еру попুলізму ця особливість може стати визначальною для визначення подальшої конфігурації партійної системи;

- розроблено «антиіндекс» націоналізації партійної системи, який може бути використаний для перевірки отриманих числових показників, відповідно до класичної формули партійної націоналізації, а також безпосередньо для аналізу ступеня «привабливості» бренду українських політичних партій на регіональному рівні в період виборчих кампаній. Індекс вираховуємо на основі пропорційної частки мандатів депутатів, що здобули його шляхом самовисування.

Уточнено:

- методологію розрахунку індексів націоналізації політичних партій та партійної системи як в умовах мажоритарної, так і пропорційної виборчих систем, індексів електоральної волатильності у класичному та корегованому форматах, моделі трикутника Нагаями відповідно до особливостей української та польської партійних систем. За результатами розрахунків здійснено порівняльний аналіз еволюції партійних систем України та Польщі з визначенням проблемних аспектів консолідації партійної системи України;

- основні причини порівняно успішної консолідації партійної системи Польщі, зокрема акцентується увага на ролі конкурентності, ідеології та законодавства у цьому процесі. Також із польського досвіду виокремлено важливість високої партійної конкурентності на початкових етапах становлення партійної системи, у тому числі в її ідеологічному вимірі.

України. Результати дисертації можуть бути застосовані для удосконалення партійного та виборчого законодавства, зокрема внесення поправок у Виборчий кодекс України.

Слід відзначити і особистий внесок дисертантки, адже за результатами дисертаційного дослідження опубліковано 15 наукових праць, які цілком відображають результати її роботи: 2 статті у колективних монографіях, 3 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у наукових фахових виданнях України, які включені до наукометричних баз даних, 1 - у науковому періодичному виданні іншої держави та 1 – науковому періодичному виданні іншої держави, що входить до наукометричної бази даних Scopus.

Варто позитивно оцінити і територіальну репрезентативність апробацій результатів за темою дисертаційної роботи, зокрема це участь у 6 конференціях, із подальшою публікацією тез, з яких 4 - міжнародні та 2 - всеукраїнські.

Однією з ключових переваг дисертації, що дає комплексне уявлення про дослідження, є наявність у роботі таблиць, графіків за темою, що доповнюють роботу та формують уточнюючий доказовий ефект.

Підсумкові висновки дослідниці у повній мірі кореспондуються із завданнями, які були сформульовані у вступі. Зокрема, вона фахово аналізує особливості еволюції партійних систем України та Республіки Польща, через призму чітко визначеної методології проводить обґрунтоване порівняння обраних кейсів та робить висновок про проблемні аспекти функціонування партійної системи України, вказуючи на потенційні причини ситуації, що склалась.

Звертає на себе увагу і бібліографія наукової проблеми, до якої в процесі зверталася Балашова О.В. Вона налічує значну кількість джерел українською, англійською та польською мовами, серед яких чимало праць зарубіжних дослідників, а саме абсолютна більшість позиції є англо- та польськомовними. Використання подібних матеріалів дає змогу глибоко проаналізувати проблему та розкрити її основні аспекти.

Здійснений аналіз рукопису дисертаційної роботи Балашової О.В. дає змогу зробити висновок, що за своїм змістом, теоретичним наповненням і практичною цінністю – є завершеною кваліфікаційною працею, де репрезентовані нові науково обґрунтовані результати.

Дисертаційна робота має чітку структуру, виконана на належному науковому рівні, характеризується єдністю змісту, єдиним стилем викладення наукових положень, що забезпечує доступність сприйняття та осмислення матеріалів.

З оцінкою дисертації також виступили присутні на фаховому семінарі кафедри політології та міжнародних відносин.

- *Луцишин Галина Іванівна*, завідувач кафедри, доктор політичних наук, професор, яка зазначила, що представлена до розгляду дисертація є завершеною науковою працею, актуальність якої не викликає жодних сумнівів. Адже, зважаючи на значну чисельність публікацій на партійну тематику, партійна система України характеризується такими негативними рисами, як брак зв'язку з електоратом, відсутність соціальної бази, домінуюча роль лідера, з яким і ототожнюється вся політична сила, значний вплив фінансових угруповань на діяльність партій. Міжпартійні та внутрішньопартійні взаємодії також є мінімальними. Усі вище перераховані ознаки свідчать про нестабільність партійної системи України, а отже, і про потребу її дослідження з метою пояснення особливостей партійної системи, адже від стану її розвитку залежить подальша якісна трансформація політичних інститутів у нашій державі.

Аналізуючи дисертаційну роботу Балашової О.В., варто зазначити, що вона заслуговує на позитивну оцінку. Дисертантка ґрунтовно дослідила тему роботи, володіє науковим і методичним інструментарієм. Структура дисертації логічно побудована, усі представлені завдання виконано, а мета дисертаційної роботи – досягнута. На основі опрацювання значної кількості першоджерел, дисертантка здійснила комплексний аналіз еволюції партійних систем України та Республіки Польща, детально проаналізувала окремі чинники, що чинять визначальний вплив на вектор її трансформації. Окрім того, значним внеском у вітчизняну

політичну науку стала розробка дисертанткою авторської методики обчислення «антиіндексу» партійної націоналізації, а також запропоновані нею варіанти модифікації існуючих індексів. Дисертація є завершеним, самостійним науковим дослідженням, де на основі сучасних методологічних засад висвітлено і проаналізовано теоретичні та практичні аспекти еволюції партійних систем України та Польщі;

- **Гетьманчук Микола Петрович**, професор кафедри, доктор історичних наук, професор, який зазначив, що дисертація Балашової О.В. є оригінальним та цікавим науковим дослідженням у галузі політичної науки. Зважаючи на те, що у сучасній вітчизняній політичній науці існує брак емпіричних напрацювань у сфері партійних досліджень, автор здійснила значний внесок у комплексний аналіз партійних систем, як атрибуту політичної системи країни загалом. Новизна дисертаційного дослідження насамперед обґрунтована розробкою авторської методики обчислення допоміжного, що дозволяє перевірити збалансованість та репрезентативність класичного індексу націоналізації. Варто наголосити, що розроблена авторська методика обчислення індексу, а також запропоновані альтернативи існуючих інструментів дослідження, робить значний поступ у застосуванні кількісних методів дослідження політичних феноменів, а також дозволяє стверджувати про новаторський характер дисертаційного дослідження. Представлена робота є особистою авторською концепцією і завершеною науковою роботою.

- **Лопата Мар'ян Олегович**, асистент кафедри, кандидат політичних наук, який зазначив, що дисертаційна робота Балашової О.В. містить всі необхідні елементи для такого типу робіт. Дослідження є актуальним, зважаючи на практичну та теоретичну значущість партійного сектору в Україні та перманентний пошук політологів та політиків оптимальних шляхів вдосконалення функціонування української партійної системи. Виокремлений досвід Польщі на шляху до успішної консолідації партійної системи, може бути стратегічно важливим для України. Новизна роботи фіксується у вдалій комбінації математичних індексів, які в своїй сукупності демонструють максимальну репрезентативність та описовість. Варто зазначити також, що в роботі важливе місце посідає порівняльний метод, а саме при аналізі результатів парламентських виборів 1994, 1998, 2002, 2006, 2007, 2012, 2014 та 2019 рр. в Україні та парламентських виборів 1989, 1991, 1993, 1997, 2001, 2005, 2007, 2011, 2015 та 2019 рр. у Польщі, завдяки якому здійснено періодизацію трансформації досліджуваних партійних систем. Враховуючи значні масиви електоральної статистики за досліджуваній період, дисертанткою неодмінно було проведено значну аналітичну та систематизуючу роботу. Високої оцінки заслуговує також апробація результатів дисертаційного дослідження на міжнародних та всеукраїнських конференціях.

- **Львицька Уляна Вікторівна**, доцент кафедри, кандидат політичних наук, доцент, яка вказала на те, що тема дисертації вирізняється своєю новизною та практичним значенням. З представлення дисертаційної роботи зрозуміло, що дисертантка відмінно орієнтується в темі дослідження, володіє науковим та методичним інструментарієм. Сформульовані Балашовою О.В. положення, висновки і пропозиції є достатньо обґрунтованими, що свідчить про наукову зрілість автора, а також ґрунтовність та усебічність самого дослідження. Представлена дисертаційна робота має завершену форму, повністю відповідає науковій спеціальності та заслуговує на позитивну оцінку.

Із характеристикою наукової зрілості здобувача виступив науковий керівник професор, доктор політичних наук Сидорук Т.В., яка відзначила, що дисертаційна робота Балашової О.В. є ґрунтовним дослідженням еволюції партійних систем України та Республіки Польща, із вдалими наголосом на методологічну складову.

Слід підкреслити комплексний новаторський підхід дисертантки до розв'язання поставленого наукового завдання, чітке розуміння перспективних напрямів подальшого наукового пошуку. Це дало змогу коректно сформулювати та досягнути дослідницьку мету та виконати всі поставлені завдання, а також обрати належну структуру дисертації.

Балашова О.В. демонструє добре володіння об'ємним тематичним матеріалом, переконливо підкріплює верифікованими аргументами власні судження, коректно та обґрунтовано формулює висновки. На схвалення заслуговує її креативний та, водночас, критичний підхід до опрацювання широкої джерельної бази, здатність виважено

обґрунтовувати положення власної авторської квантифікаційної методики обчислення анти-індексу націоналізації. Дисертація є самостійним оригінальним внеском у вітчизняну політичну науку. Положення, висновки та новизна дисертаційного дослідження мають вагоме значення для вітчизняної політології та практичної політичної діяльності. Дисертаційна робота Балашової Оксани Володимирівни «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» повністю відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 Політологія.

4. Заслухавши та обговоривши доповідь Балашової Оксани Володимирівни, а також за результатами попередньої експертизи представленої дисертації на фаховому семінарі кафедри політології та міжнародних відносин, прийнято наступні висновки щодо дисертації «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)»:

Висновок

фахового семінару кафедри політології та міжнародних відносин про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю 052 «Політологія» (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»)

4.1. Актуальність теми дисертації

Із моменту проголошення державної незалежності України її партійна система характеризується значною кількістю політичних партій, які, здебільшого, не беруть участі у політичному житті країни. Партіям притаманні брак зв'язку з електоратом, відсутність соціальної бази, домінантна роль лідера, з яким і ототожнюється вся політична сила, значний вплив фінансових угруповань на діяльність партій. Міжпартійні та внутрішньопартійні взаємодії також є мінімальними. Усі вище перераховані ознаки свідчать про нестабільність партійної системи України, а отже, і про потребу її детального дослідження, адже від стану її розвитку та функціонування залежить подальша якісна трансформація політичних інститутів у нашій державі. У процесі дослідження ми з'ясуємо, як змінювалась структура партійної системи України за роки незалежності, які чинники сприяли цим змінам та якими особливостями характеризується сучасний тип партійної системи.

Республіка Польща (далі – РП або Польща) входить до групи країн Центральної Європи, яким за короткий історичний термін вдалося успішно вийти з лав «соціалістичного табору», подолати постсоціалістичну спадщину державного врядування та «влитись» у новий демократичний простір європейського континенту. Трансформація політичної системи Польщі протягом 1989–2019 рр. є складним системним процесом, спрямованим на інсталяцію демократичних інститутів. Досвід переходу до демократії Республіки Польща підтвердив системність лібералізації та демократизації політичної системи на різних структурних рівнях. В інституційному вимірі трансформація політичної системи в Республіці Польща передусім позначилась на еволюції та плюралізації політико-партійного простору. Враховуючи той факт, що і Україна, і Польща у 1990 роках опинилися у дуже схожих соціокультурних, політичних та економічних умовах, важливим є вивчення цього трансформаційного процесу, адже у Польщі він привів до якісних докорінних та демократичних реформ. Важливим у цьому контексті є дослідження теоретичних та практичних аспектів еволюції партійної системи Республіки Польща і вироблення пояснень, чому в Україні трансформація пішла іншим шляхом та які практичні рекомендації можна сформулювати з польського досвіду партійного будівництва.

Актуальність дослідження також визначається складністю і неоднозначністю процесів, які характерні для еволюції та функціонування української партійної системи. З формального боку вона наповнена усіма необхідними компонентами, як-от: численні політичні партії, демократичні вибори, легітимні та юридично визначені електоральні норми поведінки. Проте,

з іншого боку, партійна система так і не стала повноцінною основою всієї політичної системи країни, що має стабілізуючий потенціал, а також здатність запобігати суспільним суперечностям та вирішувати їх. Натомість досвід партійної еволюції Польщі якраз демонструє значущість стабільної партійної системи в процесі демократичної консолідації, а в умовах сучасних викликів – відносну стійкість до популістських тенденцій, яка не дозволяє позасистемним партіям та політикам легітимно здобувати абсолютну владу.

Усебічний аналіз питань еволюції партійних систем України та Польщі, особливо в порівняльному контексті, сприятиме розробці конкретних способів та механізмів вдосконалення і стабілізації партійної системи України, з огляду на досвід порівнюваних кейсів. Актуалізується дослідницька проблематика і за потреби вироблення, адаптації та вдосконалення емпіричних методів вивчення процесу еволюції партійної системи із виокремленням конкретних критеріїв і детермінант цього процесу.

4.2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами

Тема дисертації відповідає науковому напрямку кафедри політології та національної безпеки Національного університету «Острозька академія». Дисертацію виконано в межах комплексної науково-дослідної роботи «Політичні трансформації в Україні: теоретичний та емпіричний аналіз» (номер державної реєстрації 0119U103085), що розробляється кафедрою політології та національної безпеки Національного університету «Острозька академія».

4.3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Основні наукові положення та висновки дисертаційного дослідження, зокрема ті, що характеризують наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, авторка отримала самостійно.

4.4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечуються кількома чинниками: оригінальністю змісту і логікою викладення матеріалу; широтою і різноманітністю опрацьованої джерельної бази.

Методологічну основу дисертаційного дослідження формує поєднання низки підходів (системний, структурно-функціональний, неінституційний) і методів (порівняльний, кількісні методи, аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання).

Емпірична база дослідження охоплює низку іноземних першоджерел, а також офіційні вітчизняні нормативно-правові акти у сфері функціонування політичних партій та партійних систем, аналітичні статті, статистичні дані, статті в періодичних (друкованих та електронних) ЗМІ, які становлять фактологічну основу роботи, а також тематичні збірники наукових праць та монографії.

Це дозволило дисертантці обґрунтувати власні рішення, а також запропонувати низку теоретичних висновків і практичних рекомендацій.

4.5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру

У дисертації з допомогою комплексу новітніх методів здійснено аналіз еволюції партійних систем України та Польщі, з'ясовано їх особливості та тенденції розвитку протягом 1989–2019 рр. Найвагоміші результати наукового дослідження полягають у тому, що:

Вперше:

- на засадах комплексного теоретико-методологічного підходу до вивчення партійних систем України і Польщі побудовано авторську дослідницьку модель для аналізу їх еволюції, яка включає індекс націоналізації, індекс електоральної волатильності та модель трикутника Нагаями у поєднанні з якісною інтерпретацією числових показників та дозволяє всебічно та аргументовано визначити особливості процесу еволюції партійних систем досліджуваних країн;

Статті, що опубліковані у наукових фахових виданнях України

3. Балашова О. Модель трикутника Нагаями як інструмент аналізу конкурентної конфігурації партійної системи України. *Вісник Львівського університету. Серія «Філософсько-політологічні студії»*. 2020. № 28. С. 98-110.
4. Балашова О. Електоральна волатильність як характеристика стабільності партійної системи України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Історія. Філософія. Політологія»*. 2020. №19. С. 84-88.
5. Балашова О. Еволюція партійної системи України через призму показників націоналізації політичних партій. *Регіональні студії*. 2020. №2. С. 12-21.

Статті, що опубліковані в наукових фахових виданнях України, які входять до наукометричних баз даних

6. Балашова О. Політичні партії України: стабілізуючий чи дестабілізуючий чинник у забезпеченні національної безпеки держави? // *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: збірник наукових праць / гол. ред. чл.-кор. НАПН України, д.політ.н., проф. К. В. Балабанов, 2019. Вип. 25. С. 63-75.*
7. Балашова О. Дослідження партійної системи через призму кількісної методології. *Політичне життя*. 2018. №2. С. 5-14.

Стаття, що опублікована у науковому періодичному виданні іншої держави

8. Balashova O., Savchuk V. Electoral Participation and National Identity of Ukrainian Youth: Searching for Common Ground. *Youth Voice Journal. Special Issue "Young People in Education"*. 2021. Vol.2. P. 21-33.

Стаття, що опублікована в науковому періодичному виданні іншої держави, що входить до наукометричної бази даних Scopus

9. Balashova O., Sydoruk T. State Financing of Political Parties as a Chance for Healing the Party System: Polish Experience and Ukrainian Realities. *Politologija*. 2018, №91(3). P. 166-198.

4.7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо

1. Балашова О.В. Націоналізація партійної системи України: вимірювання, динаміка і тренди. Політичні партії і вибори: українські та світові практики: зб. ст. і тез за результатами четвертої міжнародної наукової конференції «Політичні партії і вибори: українські та світові практики» (пам'яті Ю.Р. Шведа) від 9 листопада 2019 року / за ред. А. Романюка і В. Литвина. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. Вип. 4. С. 308-316.
2. Балашова О.В. Політичні партії та національна безпека України: Синергія чи дисбаланс? Освіта і наука у сфері національної безпеки: проблеми та пріоритети розвитку: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю відродження та 450-річчю утворення Національного університету «Острозька академія», м. Острог, 14 червня 2019 р. / Упорядн. Дорогих С.О., Доронін І.М. Київ: НДІП НАПрНУ, 2019. С. 110-113.
3. Балашова О.В. Націоналізація партійної системи: теоретичні концепції та методологія визначення. Актуальні проблеми дослідження різноманітних соціальних процесів сучасного суспільства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 13-14 вересня 2019 року. Одеса: ГО «Причорноморський центр досліджень проблем сучасності», 2019. С. 83-89.
4. Balashova O. Financing of Political Parties from the State Budget: Ukraine and Poland: Materials of scientific conference «Cultural Heritage of Borderlands» Academy of Jakub from Paradyż in Gorzów Wielkopolski, Poland, 2018. P. 37-49.
5. Балашова О.В. Вибори до органів місцевого самоврядування в Польщі або над чим задуматись українському електорату?: зб. наукових тез підсумкової викладацько-наукової конференції «Підвищення компетентності молоді у сфері журналістики як

платформа для розвитку співпраці України та Республіки Польща», Острог-Люблін, 2018 / Упоряд. Балашов Е.М. Острог, 2018. С.12-21.

6. Балашова О.В. Впровадження державного фінансування політичних партій як перший крок до оздоровлення партійної системи України: наукові записки НаУ «Острозька академія», Серія «Міжнародні відносини». Острог, 2017. Вип. 1. С. 53 – 67.

4.8. Наукове значення виконаного дослідження із зазначенням можливих наукових галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати

Дисертація має теоретико-прикладний характер, а сформульовані й обґрунтовані в ній висновки та пропозиції становлять науковий інтерес і можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання навчальних дисциплін «Політологія», «Політичні партії та партійні системи», «Порівняльний аналіз політичних систем зарубіжних країн», а також у процесі викладання спеціальних дисциплін із вивчення політичних інститутів та виборчих процесів в Україні та закордоном тощо; у науково-методичних рекомендаціях, підручниках, навчальних посібниках, монографіях, наукових статтях.

4.9. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані

Практична цінність отриманих результатів дослідження полягає в можливості їхнього використання в роботі органів державної влади, зокрема Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування та його підкомітету з питань виборів, референдумів та інших форм безпосередньої демократії. А також для роботи Центральної Виборчої Комісії України, адже в роботі пропонуються конкретні механізми обробки електоральної статистики. Основні положення, теоретичні висновки та узагальнення дисертаційної роботи можна використати в українській політичній практиці для збалансування функціонування партійної системи України. Результати дисертації можна використати для вдосконалення партійного та виборчого законодавства, зокрема внесення поправок у Виборчий кодекс України.

4.10. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків.

Дисертація Балашової Оксани Володимирівни «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» за структурою, мовою та стилем викладення матеріалу відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами).

Під час обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних зауважень щодо самої суті роботи.

5. З урахуванням зазначеного,

на фаховому семінарі кафедри політології та міжнародних відносин ухвалили:

5.1. Дисертація Балашової Оксани Володимирівни «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» є завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, а саме здійснення комплексного порівняльного аналізу становлення та функціонування партійних систем України та Польщі, що має важливе значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

5.2. У 15 наукових публікаціях повністю відображені основні результати дисертації, з них 2 статті у колективних монографіях, 3 – у наукових фахових виданнях України, 2 – у наукових фахових виданнях України, які включені до наукометричних баз даних, 1 - у науковому періодичному виданні іншої держави та 1 – науковому періодичному виданні іншої держави, що входить до наукометричної бази даних Scopus.

5.3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167).

5.4. З урахуванням наукової зрілості та професійних якостей Балашової О.В. дисертація «Еволюція партійних систем України та Республіки Польща (1989-2019 роки)» рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

За затвердження висновку проголосували:

за	дев'ятнадцять
проти	немає
утримались	немає

Головуюча на засіданні фахового семінару, завідувач кафедри політології та міжнародних відносин доктор політичних наук, професор

Луцишин Г. І.

Рецензенти:

доктор політичних наук, професор

Бучин М.А

кандидат політичних наук, доцент

Демчишак Р.Б.

Відповідальна у ІГСН за атестацію PhD
Кандидат політичних наук, доцент

Івасечко О. Я.

"03" березня 2021 р.